

Robert Alberdingk Thijm

'Amsterdam is een film waarin alle inwoners meespelen'

tekst inger van der Ree foto's Harmen de Jong

'E'r stond midden op de straat een Zwitserse jongen naar me te roepen, verontschuldigd scenarioschrijver Robert Alberdingk Thijm zich omdat hij iets te laat arriveert. Hij wilde van alles weten! Hij komt blijkbaar ook op de Keizersgracht wonen en vroeg zich af of het lawaaiig is 's nachts en hoe lang het duurt om vanaf de grachtengordel naar Schiphol te komen. Voor ik het wist maakte ik verstrikt in een gesprek over zijn derde naam, die bleek namelijk ook Robert te zijn. Robert Alberdingk Thijm vertelt lachend dat hij vaak het idee heeft in zijn eigen decor te wonen. 'Amsterdam is een grabbeltou waar je als scenarioschrijver eindeloos uit kunt putten.' Dat grabbelen heeft geresulteerd in het tweede seizoen van de succesvolle dramaserie *A'dam-E.V.A.*, dat 2 november in première gaat.

Van rechtenstudent naar scenarioschrijver. Hoe is dat gegaan?

Eigenlijk wist ik tijdens die rechtenstudie allang dat er nooit iets mee wilde gaan doen. Ik wilde schrijven; dat is eigenlijk altijd al zo geweest. Tijdens mijn middelbare schooltijd in Laren schreef ik ook graag. Ik zat in een leuke klas met onder anderen Roos Ouweland en Owen Schumacher. Roos is nu actrice en heeft de serie *Doris*, met Tjitske Reidinga in de hoofdrol, geschreven; Owen speelt in *Koefvoet*. Wij maakten altijd voorstellingen en cabaretmiddagen samen. In Amsterdam ben ik dat blijven doen voor het studentenensemble. In die tijd leerde ik Nick Baarends kennen. Nick heeft mij toen gevraagd om te gaan schrijven voor de tv-serie *In de Vlaamse Pot*. Behalve Nick wist niemand daar dat ik gewoon een rechtenstudent was, ze dachten dat ik al veel schrijverij had. Daar zijn ze mooi ingestoken, haha. En toen ik draams

mensen in de trein hoorde praten over de aflevering die ik had geschreven, besefte ik dat ik nooit meer iets anders wilde doen.'

'Schrijven is schrappen', staat er in grote letters op je website. Leg eens uit.

'Een scenario moet je zien als een grote pan soep die lang moeten inkoken. Je hebt voor die pan soep heel veel verschillende ingrediënten nodig. En je moet van alles proberen om te ontdekken wat goed bij elkaar smaakt en wat absoluut niet. Bij een scenario is dat eigenlijk niet anders. Alleen de ingrediënten die het lekkerst zijn en heel erg goed bij elkaar passen, houd je uiteindelijk over. Veel mensen die met beginnen met schrijven zijn veel te streng voor zichzelf. Je moet jezelf veel vrijheid geven. Van een schrijver vindt niemand het gek dat hij eerst dagenlang schetst en soms alles zonder pardon weer in prullenbak kiepert. Dat is bij een scenarioschrijver niet anders.'

Je bent de achterkleinzoon van Karel Joan Lodewijk Alberdingk Thijm, beter bekend onder het pseudoniem Lodewijk van Deysssel. Hij was een van de Tachtigers. Zit het schrijven mischien in je bloed?

Mijn broer studeerde ook rechten, maar heeft ook een mooie roman geschreven. Misschien zit het schrijven dus wel een beetje in ons bloed. Wat ik eigenlijk vooral interessant vind aan Lodewijk van Deysssel, is de filmische manier waarop hij schreef. Toen hij leefde bestonden er natuurlijk nog geen films zoals wij die nu kennen, maar ik denk dat hij een goede scenarioschrijver was geweest. Hij schreef, net als veel van de Tachtigers, sensitief en in het moment. Hij nam alles heel scherp waar.'

'Mijn zadel is een bewegend terras van waaraf ik iedereen schaamteloos kan observeren'

'Sommige mensen houden niet van dat bijdehante, die moeten lekker in Den Haag of Haarlem gaan wonen'

ROBERT ALBERDINGK THIJM

- werd in 1965 geboren in Laren.
- verhuisde in 1985 naar de Prinsengracht om te beginnen met zijn studie rechten, die hij in 1991 afrondde. Nu woont hij op de Keizersgracht.
- schreef behalve *A'dam-E.V.A.* ook onder meer de series *Dunya* en *Desie* en *All Stars* de serie.
- ontving in 2012 de Edmond Hustinx-prijs voor zijn gehele oeuvre.
- kijkt bijna nooit series, 'omdat het jammer genoeg te veel voelt als werk'. 'Uitzondering vormt *House of Cards*. Het personage Claire Underwood vind ik fantastisch. 'Haar innerlijke tegenstelling vind ik erg goed, ze is de Lady Macbeth van deze tijd.'
- heeft *A'dam-E.V.A.* gemaakt samen met regisseur Norbert ter Hal, die ook zijn echtgenoot is.
- is secretaris van Stichting Lira en bestuurlijk van Stichting Rechtspraak Auteurs. Hij begeleidt jonge scenaristen.
- komt graag op het terras bij EYE om te schrijven. 'Het uitzicht is er prachtig en de koffie heerlijk.'

tv-serie

A'dam-E.V.A.
werd vanaf zondag 2 november uitgezonden op NPO 3 om 20.25 uur.

A'dam-E.V.A.-marathon
Fans die echt niet langer kunnen wachten op de nieuwe serie, zijn op 1 november welkom in EYE. Daar wordt het hele nieuwe seizoen in één keer uitgezonden, in de aanwezigheid van castleden Eva van de Wijdenve, Tjitske Reidinga en Rick Paul van Mulligen. De marathon duurt van 10.30 tot 19.30 uur, maar ten koste van €29,50 inclusief lunchpakket. eyefilm.nl

'VOOR BIJROLLEN CASTEN WE VAAK ONERVAREN AMSTERDAMMERS: IK HOUD VAN DAT ONGEPOLIJSTE'

Hoe vind je het om als scenarioschrijver in Amsterdam te wonen?

'Geweldig. Amsterdam is een soort film waarin alle inwoners meespelen. Je hebt natuurlijk wel veel meer mooie steden. Brugge, Zwolle en Zutphen bijvoorbeeld ook prachtig. Maar in Amsterdam komt zoveel samen. De typetjes die over straat lopen, de gesprekken en de continue veranderende straitscènes. Het leeft. Iedere vierkante meter hier wordt gebruikt en bewoond. Er wordt gevochten en gereëcht. Daarnaast is Amsterdam natuurlijk superfotogeniek. Rij 's nachts maar een rondje over de grachten, elke Amsterdammer kent dat gevoel wel. Ik vind het een van de mooiste steden ter wereld.'

Waar in Amsterdam kom je het liefst?

'Ik vind vooral de ligging van Amsterdam heel mooi. Ik neem graag het pontje naar Noord omdat ik het fijn vind om de stad uit te fietsen en daarna weer in te fietsen. Mijn zadel is een bewegend terras van waaraf ik iedereen schaamteloos kan observeren. Het liefst fiets ik door de buurten waar bijna geen toeristen komen.'

Je hebt een deel van de tweede serie in Berlijn geschreven. Waarom?

'Ik vond het fijn om vanaf een afstand naar Amsterdam te kunnen kijken. Berlijn vind ik trouwens ook een van de leukste steden die er zijn. Het is, net als Amsterdam, zo'n fantastische stad die nooit slaapt. Ik ken daar nog niemand, niemand leidt me dus af. Ik kan dan nog veel beter met vreemde en nieuwe ogen kijken naar het leven in Amsterdam.'

Wat zie je dan als je met die vreemde ogen naar je eigen stad kijkt?

'Dan probeer je dingen te zien waaraan je anders voorbijgaat. Neem nou zo'n levend standbeeld op de Dam. Iedereen raacet daar de hele dag langs zonder te beseffen dat achter dat standbeeld tussen de poepende duiven ook gewoon een man schuilt met een leven, dromen en ambities. Ik zie dat kijken met die vreemde ogen als een knop die ik af en toe aanzet. Het is een afwijking die veel kunstenaars of schrijvers hebben.

Het gevoel je uit te willen drukken omdat je je een buitenstaander voelt, speelt daar ook een rol in. Ik was bijvoorbeeld als een van de weinige kinderen in mijn klas altijd belachelijk slecht in sport. Nog steeds snap ik niet waarom de hele wereld op zijn kop staat als er twee teams achter een balletje aanhollen.'

Hoe kwam je op het idee voor *A'dam-E.V.A.*?

'Ik besloot in de lente van 2009 dat ik een serie wilde maken over een gevoel dat iedere Amsterdammer waarschijnlijk wel zal herkennen. Je lijkt in deze stad grenzeloos anoniem, maar je leeft eigenlijk op elkaars lip. Het was een van de eerste zonnige dagen na een lange en koude winter. Iedereen kwam onder de tegels vandaan gekropen. Het Vondelpark was afgedeld met honderden mensen, ieder met een eigen verhaal. Al die verhalen kwamen op die middag heel even samen, om elkaar daarna misschien nooit meer te kruisen. Ik wilde met deze serie laten zien hoe het is om samen te leven met mensen die je eigenlijk helemaal niet kent.' Door de gracht vaart een boot met een tandeloze man aan het roer. Hij toeterd hard en zwaait enthousiast naar iedereen op het terras. Hij stoot wat onverstanebare kreten uit.

'Kijk! Dit is nou precies wat ik bedoel. Dit kan alleen in Amsterdam. Je hebt in deze stad aan de lopende band *A'dam-E.V.A.*-momenten. Als je in Amsterdam een winkel in loopt, krijg je altijd wel een bijdehante opmerking naar je hoofd geslingerd. Sommige mensen houden daar helemaal niet van, die moeten lekker in Den Haag of Haarlem gaan wonen. Het hoort bij Amsterdam. Aan de ene kant leeft iedereen hier volledig langs elkaar heen, aan de andere kant bemoeien we ons continu met elkaar. Ik kwam hier net het terras op, en het halve terras verrek zijn nek om te kunnen zien wie ik ben, bij wie ik ga zitten en wat ik hier nu eigenlijk precies kom doen.'

Heb je met een van je personages een extra bijzondere band opgebouwd?

'Nee, dat is als kiezen tussen je eigen kinderen. Ik hou van al mijn personages evenveel. Het leuke eraan is dat ik maar één helft van een personage maak, de

andere helft wordt gemaakt door de acteur. Het komt weleens voor dat die twee verschillende delen precies samenvallen. Dat was het geval bij Eva van de Wijdenve en het personage Eva. Het idee om haar voor die rol te vragen, kwam van de regisseur. Er was eigenlijk al een andere actrice voor Eva geëst, maar zij kon drie weken voor de opnames begonnen niet meer. Ik vond Eva een geweldige actrice, maar voor mij was ze niet de Eva uit deze serie. Ik zag haar als *Desie*, van *Dunya & Desie*. Sterker nog: ik heb het personage van Eva eigenlijk een beetje gebaseerd op dat stadse, nerveuze type dat Carice van Houten zo goed kan spelen. En op Carrie Bradshaw uit *Sex and the City*. Carice had natuurlijk geen tijd, die heeft het veel te druk. Maar schrijven met iemand in je hoofd is gewoon erg prettig. Eva van de Wijdenve deed toen toch audities, en dat was zo'n zeldzaam moment waarvoor mijn tekst en haar spel op de juiste manier samenvielen.'

De kijkers mochten voor seizoen twee beelden van hun eigen Amsterdam opsturen die gebruikt worden in de serie. Wat is het idee daar achter?

'Iedere aflevering begint met een collage van 126 inzendingen en beelden. We willen het echte leven in de serie toelaten door de beelden van echte Amsterdammers te gebruiken. Dit sluit ook aan bij het idee achter *A'dam-E.V.A.* De naam van de serie staat natuurlijk niet voor niks voor 'Amsterdam en vele anderen'. We wilden een serie maken die neigt naar een documentaire, waarin een grote rol is weggelegd voor Amsterdam. Veel bijrollen in de serie worden trouwens gespeeld door mensen die maar heel weinig voor films of televisie acteren. Ik houd van dat ongepolijste randje.'

Serie drie van *A'dam-E.V.A.* is ook al aangekondigd, gefeliciteerd! Maar wat kunnen we van seizoen twee verwachten?

'In ieder geval iets met een groot bevalbad, een buitende baby en afgelezen waterleidingen. In deel twee zijn Adam en Eva uit elkaar en gaan ze verder uitzoeken of en hoe ze met elkaar verder willen. Verder komt ook Timo, de Zeeuwse makker van Adam, in Amsterdam wonen.'